

Hausmann Róbert

A versenyképességi reformok folytatása a helyreállítás és a fenntartható

felzárkózás kulcsa

A Magyar Nemzeti Bank idén novemberben második alkalommal publikálta a 2019. februárban közzétett 330 pontos Versenyképességi programjának megvalósulását mérő Versenyképességi tükör című kiadványt. A Versenyképességi program összesített teljesülése a 2019. októberi 22 százalékról 34 százalékra emelkedett 2020 novemberére. A 2019-ben tett javaslatok több, mint kétharmadában történt már előrelépés, a teljes versenyképességi fordulathoz azonban további átfogó, strukturális reformokra van szükség. Hazánk versenyképességének erősítése a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak kezelése idején is kiemelt jelentőségű, mivel az a gazdaság helyreállítását és az elmúlt évek felzárkózásának folytatását egyaránt támogatja.

A 2010 utáni sikeres reformok 2013-tól egyensúlyi felzárkózási pályára állították hazánkat, ám a sikeres felzárkózáshoz teljes versenyképességi fordulatra van szükség. A magyar gazdaság a 2010 utáni sikeres válságkezelésnek köszönhetően 2013-tól egyensúlyi felzárkózási pályára állt és a gazdaságpolitikai intézkedések stabil makrogazdasági alapokat biztosítottak a versenyképességi reformok megindításához. 2013 és 2019 között átlagosan évi 3,8 százalékkal nőtt a gazdaság, ami 2 százalékponttal haladta meg az Európai Unió átlagát (és több mint fél százalékponttal a visegrádi versenytársak átlagos növekedését is). A legalább 2 százalékpontos növekedési többlet további fenntartása, illetve növelése azonban teljes versenyképességi fordulatot igényel. A Versenyképességi programban szereplő strukturális reformok végrehajtása a koronavírus-járványból történő gazdasági helyreállást és hazánknak a 21. század megatrendjeiben (pl. digitális forradalom és zöld gazdasági átállás) történő helytállását egyaránt szolgálná.

A Versenyképességi tükör alapján 22-ről 34 százalékra nőtt az MNB 2019. évi 330 pontos Versenyképességi programban szereplő javaslatok összesített teljesülése, ami 12 százalékpontos előrelépés egy év alatt. A Versenyképességi tükör célja az MNB által eddig megfogalmazott versenyképességi irányok és javaslatok teljesülésének strukturált nyomonkövetése, ami a végrehajtás támogatásával járul hozzá a sikeres felzárkózás biztosításához. 2019. október és 2020. november között 165-ről 222-re nőtt azoknak a Versenyképességi programban megfogalmazott javaslatainknak a száma, amelyeknek megvalósításához kapcsolható intézkedés vagy bejelentés már történt. Ezáltal 2020 novemberére versenyképességet erősítő javaslataink több, mint kétharmadának már megkezdődött végrehajtása.

A legnagyobb előrehaladás a pénzügyi közvetítőrendszer, az állami hatékonyság, valamint a magyar kkv szektor fejlődését segítő javaslatokban azonosítható. A pénzügyi rendszer versenyképességének javulását a jegybank célzott programjai érdemben támogatták.

A szektor fejlődésében mérföldkő a jegybank által 2020 márciusában elindított azonnali fizetési rendszer, amely egyben a szektor további digitalizációs folyamatainak is stabil alapot biztosít. Az állami hatékonyság erősítése terén érdemi előrelépést jelent az online számlázás teljessé válásával 2021-től bevezetésre kerülő áfabevallás kiajánlás (mintegy félmillió vállalkozást segítve), az e-személyi várható fejlesztése, valamint a már megvalósult önkormányzati szintű elektronikus ügyintézés (e-önkormányzat portál) teljeskörű bevezetése. A kkv szektor esetében a megvalósult reformok a vállalati profitabilitást és a vállalkozási hajlandóságot növelik, egyúttal támogatva az innovációs és külkereskedelmi aktivitást. A szociális hozzájárulási adó 2020. július 1-től 17,5-ről 15,5 százalékra csökkent és szeptembertől a beruházások lényegében azonnal elszámolhatóvá váltak a társaságiadó-alapban, ami egyszerre adócsökkentő és eredménynövelő hatású.

A családok támogatásához és az otthonteremtéshez járul hozzá a kormány Családvédelmi Akcióterve és a 2020 őszén bejelentett Otthonteremtési program. Az Otthonteremtési programban meghirdetett ingatlanvásárlást- és felújítást támogató intézkedések – különösen az 5 százalékra csökkenő és visszaigényelhető lakáscélú építkezések áfája, valamint a CSOK-kal vásárolt ingatlanok illetékmentessége – hozzájárulnak a jegybank hasonló célú javaslatainak megvalósulásához. A zöldebb gazdaságra való átállást és az energetikai vonatkozású pontjainkban történő előrehaladást a 2020 elején bemutatott Nemzeti Energiastratégia és az arra épülő Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv végrehajtása szavatolhatja.

Számottevő növekedési tartalék maradt pontjaink teljeskörű megvalósításában

Mind a 12 vizsgált versenyképességi terület további jelentős növekedési tartalékot rejt (1. ábra). Előremutató, hogy a szociális hozzájárulási adó a járványhelyzet idején is tovább csökkent, ám a teljes foglalkoztatás fenntartására, a bérek termelékenységgel párhuzamos fenntartható emelésére, továbbá a területi egyenlőtlenségek csökkentésére maradt még tér. A munkaerőpiac a globális pandémia tavaszi megjelenéséig igen kedvező helyzetben volt, a járványhelyzet azonban tovább növeli a reformok szükségességét e területen. A minőségi humántőke területén a szakképzés és a felnőttképzés megújítását célzó átalakítások már rövidebb távon is kifejthetnek kedvező hatásokat. Hosszabb távon elengedhetetlen a közoktatás korábbanál erősebb fókuszja az alapkészségek mellett a munkaerőpiaci érvényesüléshez szükséges nyelvi és digitális készségekre is. Az egészségügy terén megkezdődött az állami egészségügyi rendszer átfogó átalakítása. Emellett az orvosi bérek átlagosan több mint a kétszeresére emelése 2021 és 2023 között hosszú távon erősíti az ágazat munkahelymegtartó képességét és a szakellátás minőségét. Ugyanakkor a minőségi munkaerő tartós rendelkezésre állásának javulásához az egészségügyi prevenciós rendszer és az alapellátás további erősítése, valamint finanszírozási oldalról a Jóléti Alapok létrehozása járulna hozzá.

1. ábra: Az MNB 330 versenyképességi javaslata megvalósulásának összesített, prioritásokkal súlyozott mértéke témakörönként (2020)

Forrás: MNB.

A kutatás-fejlesztést és innovációt ösztönző javaslatok mellett az üzleti környezet javítása és a pénzügyi hatékonyság további növelése terén is maradt tér az előrehaladásra. A kkv-innovációját és a külkereskedelmi aktivitást támogató számos döntés született, ugyanakkor a termelékenység és mérethatékonyság növelése, valamint a kutatás-fejlesztési tevékenységek erősítése – például a szabadalmi aktivitás ösztönzése – érdekében még számos lépésre van szükség. A kedvező üzleti környezetet támogathatja az adóadminisztráció még hatékonyabbá tétele, illetve az e-közigazgatás újabb területekre történő kiterjesztése és azok megismertetése a vállalati, valamint lakossági körrel. Az MNB az elmúlt egy évben érdemben hozzájárult a pénzügyi rendszer versenyképességének – kiemelten a digitalizációjának – erősítéséhez, mindemellett a magánszektor hatékonyabb pénzügyi forráshoz jutása érdekében szükség van a pénzügyi közvetítő rendszer költséghatékonyságának javítására és a tőkepiaci diverzifikáció folytatására.

A koronavírus-járvány kezelésével összefüggésbe hozható, a versenyképességet is támogató intézkedések közül a – járvány hatására is sokasodó – digitalizációs lépések voltak a legjelentősebbek. A járványhelyzet több területen eredményezte a digitalizációs folyamatok felgyorsulását és felerősödését. Ez a jelenség érzékelhető az e-közigazgatási lehetőségek bővülésében, például az e-önkormányzati portál elindításában vagy az áfabevallások NAV által történő kijárlásában. Az egészségügy digitalizációjában a telemedicina szolgáltatások kibővülése és az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér fejlesztése jelent előrelépést. Az oktatás területén pedig a Köznevelési stratégiában megfogalmazott digitális eszközpark fejlesztési tervek jövőbeli megvalósulása növelheti a szakterület versenyképességét.

A koronavírus-járvány idején is lényeges a versenyképességet erősítő strukturális reformok folytatása, mivel hazánk hosszú távon fenntartható felzárkózásához elengedhetetlen a teljes versenyképességi fordulat. A magyar versenyképesség további erősítése és a versenyképességi szempontok érvényesítése a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak kezelése idején is kiemelt fontosságú, mert az a gazdaság helyreállítását és az Európai Unió gazdasági növekedéséhez képest legalább 2 százalékpontos növekedési többlet fenntartását is elősegíti.

„Szerkesztett formában megjelent a Napi.hu oldalon 2020. december 16-án.”